

Opinia
Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych
nr 21/2011 z dnia [REDAKTOWANE]
o programie zdrowotnym „Zdążyć przed złamaniem -
Program wczesnego wykrywania i leczenia osteoporozy”

Po zapoznaniu się z opinią Rady Konsultacyjnej uważam, że projekt programu zdrowotnego „Zdążyć przed złamaniem – program wczesnego wykrywania i leczenia osteoporozy” realizowany przez Powiat [REDAKTOWANE] dotyczy istotnego problemu zdrowotnego, jednakże sama densytometria nie wystarcza do oceny ryzyka złamania, więc w obecnej formie program nie może zostać pozytywnie zaopiniowany.

Oceniany program dotyczy istotnego problemu zdrowotnego i społecznego, jakim są złamania osteoporotyczne. Osteoporoza jest chorobą ogólnoustrojową, charakteryzującą się zmniejszoną masą kostną, zaburzeniem jej mikroarchitektury, co skutkuje zwiększoną podatnością na złamania. We wczesnym stadium choroba nie daje żadnych objawów, postępuje niezauważalnie, aż do wystąpienia złamania.

Podstawową potrzebą diagnostyki osteoporozy i prognozowania złamań jest obecnie poznanie relacji pomiędzy masą kostną a złamaniami. Do niedawna spadek masy kostnej uważany był za jedną z głównych przyczyn osłabienia wytrzymałości kości predysponującego do złamań już po niewielkim urazie. Wprawdzie podnoszono, chociaż z różnym nasileniem, że na wytrzymałość mechaniczną kości składają się jej cechy ilościowe i jakościowe, ale tylko te pierwsze są łatwe do zmierzenia i one były głównie badane. O przyczynach złamań niezależnych od masy kostnej dowiadujemy się z badań epidemiologicznych. Przykładem takiego badania odnoszącego się do warunków polskich jest praca prof. Badurskiego.

Opis programu: program adresowany jest do kobiet zamieszkałych na terenie Powiatu [REDAKTOWANE], w wieku pomenopauzalnym (50 lat i więcej), nie mających przeciwwskazań do badania densytometrycznego. Planowaną interwencją jest wykonanie badania densytometrycznego.

Czas realizacji Programu obejmuje IV kwartał 2010 roku, z możliwością przedłużenia aż do wyczerpania środków finansowych. Zakłada się przebadanie nie mniej niż 400 osób.

Realizatorem programu będzie placówka publiczna znajdująca się na terenie miasta [REDAKTOWANE].

Wysokość środków przeznaczonych na wykonanie badań densytometrycznych będzie nie mniejsza niż 20 000 zł. Autorzy zakładają, że koszt przebadania jednego uczestnika nie przekroczy 50 zł. Ocena realizacji programu zostanie przeprowadzona na podstawie listy pacjentów, kopii wyników badań densytometrycznych (za zgodą pacjenta) oraz na podstawie protokołu końcowego sporządzonego przez lekarza wykonującego badania.

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Autorów projektu, programem zostanie objęte mniej niż 2% populacji docelowej. Badania kierowane do mieszkańek całego powiatu będą realizowane przez ośrodek znajdujący się na terenie [REDAKTOWANE]. Taki sposób zaplanowania

programu stwarza nierówności w dostępie do oferowanych świadczeń zdrowotnych. Nie podano uzasadnienia dla wykluczenia mężczyzn z programu. Zarówno całkowity budżet, jak i poszczególne koszty jednostkowe nie zostały dokładnie określone. Zmiany w koszcie wykonania badania densytometrycznego mogą odbić się na wielkości przebadanej populacji.

Złamania u kobiet powyżej 50 roku życia występują 1,85 razy częściej niż u mężczyzn – 165/100 000 vs 89/100 000. Rozpowszechnienie złamań wśród tych kobiet zwiększa się 2-krotnie w każdym 5-letnim przedziale wiekowym, natomiast u mężczyzn 1,5-krotnie. Jednak w przedziale wiekowym 50-64 lata rozpowszechnienie złamań wśród mężczyzn było wyższe niż wśród kobiet.

Część wytycznych, jak również opinii ekspertów wskazuje, iż efektywność programu zwiększyłoby zastosowanie metody FRAX. Obecnie „diagnostyka osteoporozy” została zastąpiona „diagnostyką oceny ryzyka złamań”. W tym celu opracowano narzędzie do oceny 10-letniego, indywidualnego, bezwzględnego ryzyka głównych złamań osteoporotycznych, nazwane FRAX. W 2008 roku WHO podało nowe wytyczne wczesnego wykrywania osteoporozy, odchodząc od kryterium obniżenia gęstości minerału kostnego, które było przyjęte w 1994 roku. Obecnie rekomendowanym narzędziem jest FRAX.